

ISBN: 978-625-7014-96-0

© 2018 Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.

ketebe.com

Ketebe Yayınları: 299

Araştırma

Yayın Yönetmeni

Furkan Çalışkan

Dizi Editörü

Yusuf Genç

Yayıma Hazırlayan

Dilâra Yabul İşleyen

Düzeltili

Cihan Aldık

Kapak

Harun Tan

Mizanpaj

Nilgün Sönmez

1. BASKI

Ağustos 2020
İstanbul

Ketebe Yayınları

Sertifika No. 34989

Maltepe Mahallesi Fetih

Caddesi No: 6 Dk: 2

Topkapı 34010 İstanbul

Tel: 212.612 29 30

e-mail: ketebe@ketebe.com

Baskı ve Cilt

Mega Basım Yayın San. ve Tic. A.Ş.

Cihangir Mah. Güvercin Cad.

No: 3/1 Baha İş Merkezi A Blok

Kat: 2 34310 Haramidere -

Avcılar / İstanbul Sertifika No: 44452

Tel: 212.412 17 00

© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.'ne aittir.
İzinsiz yayınlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Bir Taşra Şehrinden İnsan Manzaraları

Osmanlı Kudüsü'nde Vakıflar ve İnsanlar

H A S A N H Ü S E Y İ N G Ü N E Ş

KETEBE

Hasan Hüseyin Güneş

Siirt, 1979. İlk, orta ve lise eğitimini Batman'da tamamladı. 1998'de Ankara'ya nakletti. 1999-2000'de İran'da dil tahsil etti. Bir yıl sonra Kırıkkale Üniversitesi Tarih Bölümü'ne girdi ve oradan mezun oldu. Yüksek lisansını 2008'de aynı üniversitede *Halife Me'mun ve Dönemi (803-833)* adlı tezini vererek tamamladı. Doktora 2009'da Ankara Üniversitesi'nde başladı. Ertesi yıl Afyon Kocatepe Üniversitesi'ne araştırma görevlisi olarak atanınca doktorasını *XVI. Asırda Kudüs'te Megâribe Mahallesi ve Cemaati* adlı teziyle orada verdi. 2005'de Bartın Üniversitesi Tarih Bölümü'nde yardımcı doçent, 2019'da doçent oldu. Arapça ve Farsça bilmektedir. Çalışmalarına Osmanlı Kudüsü, Filistin coğrafyası ve Şiilik araştırmalarıyla devam etmektedir. Evli, iki kız ve bir kedi babasıdır.

İçindekiler

ÖNSÖZ	9
-------------	---

I. BÖLÜM: OSMANLI KUDÜSÜ'NDE VAKIFLAR

Osmanlı Şehir Araştırmalarında Evkaf Tahrir Defterlerinin Önemi Livâ-i Şam Evkaf ve Emlak Tahrir Defteri'nin Anlattıkları	19
Osmanlı Kudüsü'nde Vakıflar ve Şehir Hayatına Tesirleri	58
Osmanlı Kudüsü'nün Medreseleri ve İşleyişleri	71
Kudüs ve Şam'da Kadın Hayırseverler	116
Megâribe Vakıfları Sicilinin Kudüs Cemaatleri Tarihi Açısından Önemi ve Megâribe Vakıfları	138

II. BÖLÜM: HALİLURRAHMAN VAKIFLARINI OSMANLI'NIN İDARESİ

Halilurrahman Vakfı'ndaki Aksaklık ve Bozulmalar Üzerine Değerlendirmeler (XVI. ve XVII. Yüzyıllar).....	157
XVII. Yüzyılda Kudüs Halilurrahman Vakfı Görevlileri ve Vakfın İşleyişindeki Rollerini	176
XVI. Yüzyılda Osmanlı Vakıf Hukukununun Olgunlaşma Dönemi: Kudüs, Halilurrahman ve Diyarbakır Örnekleri Üzerinden Bir Analiz.....	202

III. BÖLÜM: KUDÜS VAKIFLARI ve BİZLERE ANLATTIKLARI

Filistin Vakıflarının İsrail Hukukundaki Yeri ve Vakıfların “Hukuki” İşgali	235
Kudüs’ün Vakıf Haftası/Vakıf Haftasının Kudüs’ü: Vakıf Haftası ve Uluslararası Kudüs Vakıfları Forumunun Değerlendirilmesi.....	249
Filistin Meselesi ve Türkiye Uluslararası Kongresi (20-22 Ekim 2017).....	261
KAYNAKÇA	265
FOTOĞRAFLAR	273

*Dostluğunun ve elbette hocalığının hakkını
asla ödeyemeyeceğim Ahmet Nezihi Turan'a...*

ÖNSÖZ

Yüzlerce yıllık tarihinde Kudüs, eski putperestlerden Yahudi, Hıristiyan ve Müslümanlara kadar birçok sakin ve yöneticisinin değişimine şahitlik etmiştir. Değişim ve dönüşümlere rağmen Kudüs için kalıcı olan, muhtelif insan ve kurumlarla sayısız zaman geçirmiş olmasıydı. Elinizdeki kitap o sayısız zamanın mahdut bir dönemine, Kudüs'ün insan ve kurumlarıyla nasıl vakit geçirdiğine sınırlı kaynaklarla ışık tutmaya çalışıyor.

Bu kitabın ilk amacı Türkçe literatürde Filistin çalışmalarına ilişkin boşluğa katkı sağlamaktır. Bu çerçevede Filistin vakıflarının son derece mühim bir alan oluşturmasına rağmen mevcut literatürümüzün eksikliğine karşın, İngilizce ve Arapça başta olmak üzere yabancı dillerde konuya ilginin azımsanmayacak nicelik ve nitelikte olduğunu belirtmemiz gerekmektedir.

Eser muhtelif zamanlarda, çeşitli sempozyumlarda sunulmuş bildiri ve makalelerden oluşmaktadır. Bunların beşinden *Osmanlı Kudüsü'nde Vakıflar* adlı birinci bölüm meydana geldi. Bölümün ilk başlığı *Osmanlı Şehir Araştırmalarında Evkaf*